

Warszawa, 8 stycznia 2013 r.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

HORnn.0700- 1 /13(6)

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 09.01.2013 r.

nr 134 podpis MPoć

[Signature]
SEKRETARIASTWO
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 10.01.2013 r.
nr 265 podpis *[Signature]*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

[Handwritten signature: Panie Marszałku!]

Odpowiadając na przekazane przy piśmie z dnia 4 grudnia 2012 r., znak: BPS/043-22-895-MRRW/12, oświadczenie złożone przez senatorów Grzegorza Wojciechowskiego, Bogdana Pęka, Jana Marię Jackowskiego, Henryka Górskiego, Roberta Mamąta, Marka Martynowskiego, Wojciecha Skurkiewicza i Krzysztofa Słonia na 22 posiedzeniu Senatu RP w dniu 30 listopada 2012 r., przedstawiam następujące wyjaśnienia.

I. Informacja w zakresie przepisów prawa dotyczących pasz w tym ich przechowywania.

Regulacje prawne odnoszące się do kwestii pasz określone zostały m.in. w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 Z 1.02.2002, str. 1).

Przepisy te mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska poprzez zapewnienie bezpieczeństwa pasz w całym łańcuchu żywieniowym począwszy od produkcji pierwotnej aż do produkcji żywności.

Szczegółowe wymagania dotyczące przechowywania pasz i dodatków paszowych określa rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. *ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz* (Dz. Urz. UE L 35 z 8.2.2005, z późn. zm.). Zgodnie z załącznikiem I do tego rozporządzenia pt. „Wymagania

dla przedsiębiorstw paszowych na poziomie produkcji pierwotnej pasz” podmioty działające na rynku pasz zobowiązane są spełnić m. in. wymagania w zakresie:

- ochrony przed skażeniem lub zepsuciem produktów pierwotnych, za których produkcję, przetwarzanie, czyszczenie, pakowanie, przechowywanie i transport ponoszą odpowiedzialność,
- przestrzegania odpowiednich, wspólnotowych i krajowych, przepisów prawnych odnoszących się do kontroli zagrożeń, w tym:
 - środków kontroli niebezpiecznych zanieczyszczeń, takich jak pochodzące z powietrza, gleby, wody, nawozów, produktów ochrony roślin, preparatów biobójczych, produktów weterynaryjnych oraz zanieczyszczeń związanych z unieszkodliwianiem i składowaniem odpadów;
 - środków związanych ze zdrowiem roślin, zwierząt oraz środowiskiem naturalnym, posiadających wpływ na bezpieczeństwo pasz, w tym także programów monitorowania i kontroli zoonoz i czynników zoonotycznych;
 - utrzymania w czystości oraz, jeśli jest to konieczne, po oczyszczeniu, odpowiedniej dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń, pojemników, skrzyń i pojazdów wykorzystywanych podczas produkcji, przetwarzania, sortowania, pakowania, przechowywania i transportowania pasz;
 - zapewniania, jeśli jest to konieczne, higienicznych warunków produkcji, transportu i przechowywania oraz czystości pasz;
 - stosowania czystej wody tam, gdzie jest to niezbędne, w celu zapobieżenia zanieczyszczenia;
 - zapobiegania, w stopniu w jakim jest to możliwe, niebezpieczeństwu zanieczyszczenia spowodowanego przez zwierzęta i szkodniki;
 - przechowywania i przewozu odpadów oraz substancji niebezpiecznych, oddzielnie i w sposób bezpieczny, aby zapobiec niebezpieczeństwu zanieczyszczenia;
 - zapewnienia, by materiały opakowaniowe nie stanowiły źródła niebezpiecznego zanieczyszczenia pasz.

Natomiast w załączniku II do ww. rozporządzenia określone zostały wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych prowadzących działalność na poziomach innych niż pierwotna produkcja paszy, zgodnie z którymi:

- pasze przetworzone przechowuje się oddzielnie od nieprzetworzonych materiałów paszowych oraz dodatków paszowych celem uniknięcia zanieczyszczenia krzyżowego przetworzonej paszy, należy stosować odpowiednie materiały opakowaniowe;
- pasze przechowuje się i transportuje w odpowiednich pojemnikach w miejscach do tego przeznaczonych, przystosowanych i odpowiednio utrzymanych w celu zapewnienia dobrych warunków przechowywania, z dostępem ograniczonym wyłącznie do osób upoważnionych przez podmioty działające na rynku pasz;
- pasze przechowuje się i transportuje w sposób umożliwiający ich łatwą identyfikację, celem uniknięcia pomyłek i zanieczyszczeń krzyżowych oraz pogorszenia ich jakości;
- pojemniki i urządzenia wykorzystywane podczas transportu, przechowywania, przenoszenia, przeładunku i ważenia pasz należy utrzymywać w czystości. Należy wprowadzić stosowne programy czyszczenia oraz zminimalizować pozostałości detergentów oraz środków dezynfekcyjnych;
- należy ograniczyć do minimum ryzyko psucia się produktów, a także kontrolować je w celu ograniczenia możliwości pojawienia się szkodników;
- jeśli jest to wskazane, temperatury przechowywania należy utrzymywać na możliwie najniższym poziomie, aby uniknąć ryzyka skraplania się wody oraz psucia produktów.

W załączniku nr III ww. rozporządzenia pt. „dobre praktyki w zakresie żywienia zwierząt”, w części „żywienie zwierząt”, pkt 1 „przechowywanie” stanowi, że „pasze należy przechowywać z dala od substancji chemicznych oraz innych produktów nienadających się do spożycia przez zwierzęta. Miejsca przechowywania pasz oraz pojemniki muszą być czyste i suche oraz, jeśli jest to konieczne, należy wdrożyć środki ochrony przed szkodnikami. Miejsca przechowywania pasz oraz pojemniki należy regularnie czyścić, aby uniknąć niepożądanych zanieczyszczeń krzyżowych. Ziarno należy przechowywać w taki sposób aby było ono niedostępne dla zwierząt. Pasze lecznicze oraz inne przeznaczone dla poszczególnych kategorii lub gatunków zwierząt przechowywane są w sposób ograniczający ryzyko podania ich zwierzętom, dla których nie są one przeznaczone.”

II. Informacja w zakresie przepisów prawa dotyczących przechowywania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin.

Kwestie dotyczące przechowywania nawozów mineralnych regulują m.in. przepisy obowiązującej ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. *o nawozach i nawożeniu* (Dz. U. Nr 147, poz. 1033 z późn. zm.). W świetle art. 24 ww. ustawy nawozy mineralne, w tym nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE”:

1. w postaci stałej przechowuje się w opakowaniach jednostkowych, zgodnie z instrukcją ich stosowania i przechowywania;
2. w postaci stałej mogą być również przechowywane luzem w pryzmach formowanych na utwardzonym i nieprzepuszczalnym podłożu, po ich przykryciu materiałem wodoszczelnym, zgodnie z instrukcją ich stosowania i przechowywania. Przepisów tych nie stosuje się do saletry amonowej i innych nawozów zawierających azotan amonowy w ilości powyżej 28% w przeliczeniu na azot całkowity;
3. w postaci płynnej przechowuje się w zamkniętych opakowaniach lub w szczelnych, przystosowanych do tego celu zbiornikach.

Ponadto, w dużych gospodarstwach rolnych, w których zastosowanie ma Kodeks pracy, warunki przechowywania nawozów i środków ochrony roślin określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 czerwca 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organiczno - mineralnych* (Dz. U. Nr 99, poz. 896 z późn. zm.).

Jednocześnie należy wskazać, iż obowiązująca ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. *o ochronie roślin* (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849 z późn. zm.) nie określa warunków w jakich w gospodarstwie rolnym należy przechowywać środki ochrony roślin. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z obowiązującym od dnia 14 czerwca 2011 r. rozporządzeniem Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. *w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin*, na opakowaniu środków ochrony roślin umieszczane są wskazówki dotyczące odpowiednich warunków przechowywania środków ochrony roślin. Warunki te określone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. *w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin* (Dz. U. 12.445). Odpowiednie zwroty S wraz z numerami określają warunki bezpiecznego przechowywania i stosowania substancji niebezpiecznej lub mieszaniny niebezpiecznej (tj. między innymi: S1 Przechowywać pod zamknięciem, S2 Chronić przed dziećmi, S3 Przechowywać w chłodnym miejscu), umieszczone są w etykietach środków ochrony roślin. Środki ochrony roślin powinny być przechowywane w gospodarstwach rolnych zgodnie z tymi zaleceniami, wskazanymi w etykiecie każdego preparatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z nowym projektem ustawy *o środkach ochrony roślin* zapisy dotyczące warunków przechowywania środków ochrony roślin znajdują się w odrębnym rozporządzeniu. Opracowanie projektowanej ustawy wynika z obowiązku wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. *dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG* oraz wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. *ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów*. Rządowy projekt ustawy *o środkach ochrony roślin* procedowany jest obecnie przez Sejm RP (druk nr 740).

Do projektu ustawy opracowanych zostało szereg projektów rozporządzeń, w tym projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi *w sprawie sposobu postępowania przy stosowaniu i przechowywaniu środków ochrony roślin*.

Projekt ww. rozporządzenia stosownie do postanowień § 12 ust. 4 i 5 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin Pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221 z późn. zm.) w dniu 25 października br. przekazany został do uzgodnień społecznych oraz zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.) został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Projekt tego rozporządzenia wraz z innymi rozporządzeniami do ustawy *o środkach ochrony roślin* przekazany został do zaopiniowania 62 organizacjom społeczno-zawodowym oraz 38 jednostkom naukowo-badawczym. Ministerstwo oczekuje na konstruktywne uwagi od jednostek i organizacji branżowych do których skierowany został projekt, ponieważ zgodnie z art. 7 ustawy *o działalności lobbingsowej* w procesie stanowienia prawa każdy może zgłosić zainteresowanie pracami nad projektami rozporządzeń.

IV. Informacja w zakresie przepisów prawa dotyczących przechowywania biopaliw.

Należy podkreślić, że co do zasady rolników w zakresie przechowywania paliw ciekłych obowiązują standardy wymagane przy przechowywaniu substancji palnych.

Przechowywanie paliw przede wszystkim związane jest z przestrzeganiem przepisów ochrony przeciwpożarowej (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* – Dz.U. Nr 109, poz. 719). Przepisy §4, ust 1 tego rozporządzenia między innymi zabraniają:

1. składowania poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych;
2. przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
 - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
3. składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych;

4. składowania materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach;

W przypadku postępowania z paliwami, które stanowią materiały niebezpieczne pożarowo należy stosować się do przepisów §7 i §8 ww. rozporządzenia. W szczególności rolnicy powinni:

1. paliwa, których ilość jest większa niż wynika z ich dobowego zapotrzebowania lub dobowej produkcji, przechowywać w oddzielnym magazynie przystosowanym do takiego celu;
2. przechowywać materiały niebezpieczne pożarowo w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania;
3. ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C) wyłącznie, przechowywać w pojemnikach, urządzeniach i instalacjach przystosowanych do tego celu, wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem;
4. przestrzegać, aby materiałów niebezpiecznych pożarowo nie przechowywać w pomieszczeniach piwnicznych, na poddaszach i strychach, w obrębie klatek schodowych i korytarzy oraz w innych pomieszczeniach ogólnie dostępnych, jak również na tarasach, balkonach i loggiach.

Przechowywanie cieczy (paliw) o temperaturze zapłonu poniżej 373,15 K (100 °C) jest dopuszczalne w garażach ale obowiązują ograniczenia:

1. W garażach o powierzchni powyżej 100 m² jest dopuszczalne przechowywanie tych cieczy tylko wtedy, gdy są niezbędne przy eksploatacji pojazdu i są przechowywane w jednostkowych opakowaniach stosowanych w handlu detalicznym;
2. W garażach nie jest dopuszczalne przelewanie paliwa oraz napełnianie nim zbiorników paliwa w pojazdach;
3. W garażach wolno stojących wykonanych z materiałów niepalnych o powierzchni do 100 m² jest dopuszczalne przechowywanie do 200 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55 °C);
4. W garażach o powierzchni do 100 m² innych niż wymienione w pkt 3, jest dopuszczalne przechowywanie do 20 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 294,15 K (21 °C) lub do 60 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 294,15÷373,15 K (21÷100 °C);
5. Ciecze przechowywane w garażach powinny być przechowywane w naczyniach metalowych lub innych dopuszczonych do tego celu, posiadających szczelne zamknięcia.

W przypadku przechowywania paliw w zbiornikach, wymagane jest stosowanie zbiorników do paliw, które spełniają odpowiednie warunki techniczne. Warunki te określa rozporządzenie ministra gospodarki z dnia 18 września 2001 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać zbiorniki bezciśnieniowe i niskociśnieniowe przeznaczone do magazynowania materiałów ciekłych zapalnych (Dz.U. z 2001r. Nr 113, poz.1211 z późn. zm.). W celu pobierania paliwa z tych zbiorników powinny być one wyposażone w automatyczne liczniki oraz automatyczne dystrybutory paliwa. Dokumentacja techniczna, na podstawie której wykonano te urządzenia, powinna być zatwierdzona przez Urząd Dozoru Technicznego.

V. Informacja w zakresie obszarów szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego tzw. OSN oraz w zakresie relacji pomiędzy Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej a zasadą wzajemnej zgodności w kontekście postanowień dyrektywy azotanowej.

W 2012 r. po raz trzeci zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 239, z późn. zm.) transponującej do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego¹ służby podległe Ministrowi Środowiska tj. regionalne zarządy gospodarki wodnej (RZGW) wyznaczyły na podstawie stanu zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, właściwości fizycznych i cech środowiska wód i gleby, jak również obecnej wiedzy w zakresie zachowania związków azotu w środowisku naturalnym (w wodzie i glebie) obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych tzw. OSN. Ustanowione na lata 2012-2016 OSN objęły 4.46 % powierzchni kraju, co odpowiada 7,36% powierzchni gruntów ornych. W związku z ustanowieniem OSN regionalne zarządy gospodarki wodnej opracowały również programy działań mające na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Programy te zostały zatwierdzone rozporządzeniami dyrektorów RZGW i stanowią akty prawa miejscowego, dostępne m.in. na internetowych stronach regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Programy działań obligują wszystkich rolników prowadzących działalność rolniczą na obszarach OSN do gospodarowania zgodnie z określonymi wymogami, które w szczególności dotyczą przestrzegania określonych terminów, zasad i dawek nawożenia, prowadzenia dokumentacji wszystkich zabiegów agrotechnicznych w tym związanych z nawożeniem oraz do właściwego przechowywania nawozów naturalnych i pasz soczystych. Jednocześnie na dostosowanie się rolników do spełnienia wymagań określonych w programach przewidziano okres przejściowy, większość wymagań ma obowiązywać od 1 marca 2013 r. natomiast na wyposażenie gospodarstw w odpowiednie urządzenia do przechowywania nawozów przewidziano okres przejściowy trwający do końca obowiązywania programów.

Zasada wzajemnej zgodności (ang. *cross-compliance*) obowiązująca w Polsce od 2009 r. realizowana jest w oparciu o rozporządzenie Rady (WE) Nr 73/2009². Składają się na nią:

- normy dotyczące utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w Dobrej Kulturze Rolnej zgodnej z ochroną środowiska (*Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC*), określone w załączniku III do rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009 oraz
- podstawowe wymogi z zakresu zarządzania (*Statutory Management Requirements – SMR*), określone w załączniku II do rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009.

Zakres wymogów wzajemnej zgodności zależy od sposobu implementacji do prawa krajowego przepisów prawa wspólnotowego w zakresie artykułów dyrektyw wymienionych w załączniku II do rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009.

¹ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 68, z późn. zm.)

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz. Urz. UE L 30/16 z 31.1.2009, z późn. zm)

Odnosząc się do dyrektywy azotanowej uprzejmie informuję, że w skład wymogów wzajemnej zgodności wchodzi art. 5 ww. dyrektywy, który odnosi się do programów działań ustanowionych dla obszarów OSN.

Natomiast w odniesieniu do Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej należy podkreślić, iż obowiązek wdrożenia ww. Kodeksu wynika z art. 4 dyrektywy azotanowej, który stanowi iż „Państwa Członkowskie, w celu zapewnienia dla wszystkich wód ogólnego poziomu ochrony przed zanieczyszczeniem, w ciągu dwuletniego okresu od notyfikacji niniejszej dyrektywy: a) ustanawiają zbiór lub zbiory zasad dobrej praktyki rolniczej, które mają zostać dobrowolnie wprowadzane w życie przez rolników, które powinny zawierać postanowienia obejmujące co najmniej pozycje określone w załączniku II A”.

W ramach wymogów wzajemnej zgodności nie ma wymogów, które bezpośrednio wynikałyby z Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, ponieważ załącznik II do rozporządzenia Rady (WE) Nr 73/2009 nie wskazuje art. 4 Dyrektywy Azotanowej jako podstawy prawnej dla zasady wzajemnej zgodności.

Reasumując, w ramach wymogów wzajemnej zgodności mogą znaleźć się te elementy Zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, które zostaną ujęte w ramach programów działań opracowanych dla obszarów OSN.

w/z Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Kazimierz Plocke

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów